

Helena Pietrzak

Doktorat Anny Gołębiowskiej

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 50/3-4, 383-385

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z ŻYCIA WYDZIAŁU PRAWA KANONICZNEGO UKSW

Prawo Kanoniczne
50 (2007) nr 3-4

DOKTORAT ANNY GOŁĘBIOWSKIEJ

Dnia 20 lutego 2007 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej pani mgr Anny Gołębiowskiej, absolwentki wyżej wymienionego Wydziału. Doktorantka przedłożyła Radzie Wydziału rozprawę pt. *„Dowód z opinii biegłego sądowego w sprawach o nieważność małżeństwa z tytułów określonych w kanonie 1095, nn. 1-3 Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r. rozpatrywanych w Sądzie Metropolitalnym Warszawskim”*. Praca doktorska została napisana na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW pod kierunkiem ks. prof. UKSW dr hab. Józefa Wroceńskiego. Recenzentami dysertacji byli ks. prof. PAT dr hab. Tomasz Rozkrut (Kra-ków) oraz ks. prof. UKSW dr hab. Grzegorz Leszczyński.

Pani mgr Anna Gołębiowska, stosując metodę dogmatyczno – prawną, historyczno – prawną z elementami analizy i syntezy, przedstawiła istotną funkcję i znaczenie ekspertyzy biegłego sądowego w procesie kościelnym, a szczególnie specyficzną rolę procesową dowodu z opinii biegłego w kanonicznym procesie małżeńskim. Podkreśliła, że biegły sądowy dzięki swojej wiedzy i doświadczeniu, analizując materiał dowodowy, ukazuje i rzetelnie ocenia uwarunkowania biograficzne stron procesowych, ich chronologiczny rozwój oraz wpływ istniejącej przyczyny psychicznej na szeroki obszar działania osobistego (małżeńskiego, rodzinnego, społecznego czy zawodowego). Stąd doktryna kanoniczna trafnie ujmuje ekspertyzę biegłego jako interdyscyplinarny środek dowodowy, łączący prawo kościelne z naukami szczegółowymi o człowieku (najczęściej psychologią i psychiatrią). Ekspert sądowy autonomicznie ocenia zgromadzony w procesie materiał dowodowy i uzupełnia go o własne naukowe badania. Co więcej, w swojej opinii udziela często odpowiedzi na pytania zarówno sędziego kościelnego jak i stron procesowych. Autorka ukazała długą historię funkcjonowania tej instytucji. Uwzględniła w dysertacji analizę normy kan. 1095 KPK, określiła wpływ zaburzeń psychicznych na wewnętrzną zdolność nupturientów do powzięcia konsensu małżeńskiego. Za niewątpliwy materiał dowodowy, posłużyła jej analiza procesów sądowych rozpatrywanych w Sądzie Metropolitalnym Warszawskim w latach 1983-2005. Wykazała obiektywną wartość dowodową zawartą w ekspertyzie biegłego, niewątpliwy potencjał uwzględnianych nauk badawczych oraz wkład dowodu z opinii biegłego w sentencję wydawanych wyroków. Ponadto, dowodu z opinii

biegłego sądowego w kanonicznym procesie małżeńskim wymagają normy KPK oraz Instrukcja *Dignitas connubii*, która traktuje ekspertyzę jako niezbędny dowód w sprawie. Także współczesne nauki szczegółowe potwierdzają powyższy wymóg. Nie bez znaczenia wydaje się również sędziowska ocena opinii biegłego, który zgodnie z literą prawa zwraca w ekspertyzie uwagę na: rzetelność i metodę prowadzonych badań, argumenty na podstawie których biegły oparł swą ekspertyzę oraz tzw. kontekst antropologiczny.

Badania przeprowadzone przez p. mgr Annę Gołębiowską przyczyniły się do powstania rozprawy, liczącej ogółem 367 stron, która zawiera: spis treści, wstęp, następnie pięć rozdziałów podzielonych na – podrozdziały, punkty i podpunkty, zakończenie, wykaz skrótów oraz bibliografię.

We *Wstępie* (s. 6-14) Doktorantka, w sposób jasny i przejrzysty, uzasadnia wybór tematu oraz wyjaśnia przedmiot swych naukowych refleksji. Dalej prezentuje problematykę przedstawioną w rozdziałach, charakteryzuje źródła, literaturę oraz określa metodę wykorzystaną w opracowaniu tematu.

Rozdział pierwszy (s. 15-100), nosi tytuł: „*Pojęcie dowodu i instytucji biegłego sądowego w kościelnym prawie procesowym*” i dostarcza czytelnikowi wiele informacji historycznych, dotyczących kształtowania się zarówno dowodu procesowego, jak i instytucji biegłego sądowego w kościelnym prawie procesowym. Analiza poszczególnych środków dowodowych, stosowanych w kanonicznym prawie procesowym oraz próba ich rodzajowej klasyfikacji, pozwoliła Autorce na wyciągnięcie wniosku, że stanowią one typowy środek dowodowy o charakterze mieszanym, czyli zawierają cechy osobowo – rzeczowe.

Kolejny rozdział, drugi (s. 101-153), pt. „*Prawna analiza przyczyn niezdolności do zawarcia małżeństwa zamieszczonych w kan. 1095*”, został poświęcony gruntownej analizie kan. 1095, nn. 1-3 KPK z 1983 r. Pani mgr Anna Gołębiowska wychodząc od obszernej genezy ww. kanonu (s. 101-116), zajmuje się dalej omówieniem poszczególnych tytułów nieważności małżeństwa, wyliczając przy tym istotne obowiązki małżeństwa oraz zakres przymiotów i przyczyn niezdolności osoby do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich.

Trzeci rozdział dysertacji (s. 154-240), zatytułowany: „*Opinia biegłego sądowego w wybranych wyrokach Sądu Metropolitalnego Warszawskiego*”, zawiera analizę akt spraw rozpatrywanych przez ten sąd w latach 1983-2005 – z tytułu niezdolności do zawarcia małżeństwa.

Następny rozdział, czwarty (s. 241-289), pt. „*Metody tworzenia opinii biegłego sądowego*”, przedstawia praktyczną wartość opinii biegłego. Wychodząc od przedstawienia istotnych zadań biegłego, przechodzi Autorka dalej do analizy jego kompetencji, aby na koniec obszernie omówić zasadnicze rodzaje, stosowanych przez niego metod, a więc: rozmowę psychologiczną, testy i wywiad psychologiczny.

Przedmiotem rozdziału piątego, pt. „*Sędziowska ocena opinii biegłego sądowego*” (s. 290-317), jest wykazanie kwalifikacji prawno – moralnych wymaganych od biegłego. Zawiera również, zawarty w taksatywnym porządku, zespół cech biegłego, których istnienie i wartość stanowi o pozytywnej ocenie przez sędziego i charakterze doradczym ekspertyzy.

W *Zakończeniu* rozprawy (s. 318-324), p. mgr Anna Gołębiowska podsumowuje swoje dociekania naukowe i formuluje dalsze postulaty badawcze, dotyczące koniecznej obecności ekspertów sądowych we współczesnym życiu Kościoła, a w szczególności w kanonicznym procesie małżeńskim.

Obaj recenzenci wskazali pozytywne jak i negatywne walory dysertacji pani mgr Anny Gołębiowskiej i w końcowych wnioskach ocenili ją jako odpowiadającą wymogom stawianym przez prawo rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym jak i formalnym. Podkreślili też, że Autorka dobrze zrealizowała swe zamierzenia badawcze.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała p. Annie Gołębiowskiej stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Helena Pietrzak

DOKTORAT KS. TOMASZA WYTRWAŁA

Dnia 17 kwietnia 2007 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks mgr Tomasza Wytrwała, absolwenta wyżej wymienionego Wydziału. Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. „*Pojęcie „Rodzina Dominikańska” w świetle akt kapituł generalnych Zakonu Kaznodziejskiego w latach 1946-2001*”. Praca doktorska została napisana na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Juliana Kałowskiego. Recenzentami rozprawy byli: ks. prof. PWT dr hab. Wiesław Wenz (Wrocław) oraz Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego – ks. prof. UKSW dr hab. Józef Wroceński.

Rozprawa ks. mgr Tomasza Wytrwała dostarcza czytelnikowi wiele informacji historycznych, dotyczących reformy trzeciego zakonu św. Dominika, która przyczyniła się do powstania rodziny dominikańskiej. Autor wykazał, że to właśnie na kapitułach generalnych Zakonu Kaznodziejskiego w latach 1946-2001 doszło do sformułowania i uporządkowania ogólnej terminologii związanej z tematem dy-